

Badania jakościowe

W okresie od 1 czerwca do 15 września 2022 przeprowadzono w ramach projektu EUREGIO-INFO (CZ.11.4.120/0.0/0.0/20_032/0002847 – Interreg V-A Republika Czeska-Polska) badania jakościowe w formie wywiadów pogłębionych w celu ustalenia, jaki wpływ na życie mieszkańców pogranicza miały rządowe restrykcje wprowadzone w związku z pandemią Covid-19. Łącznie przeprowadzono 5 wywiadów pogłębionych z przedstawicielami strefy zatrudnienia, edukacji, zdrowia, turystyki i administracji publicznej działającymi w Euroregionie Śląsk Cieszyński.

Jednocześnie w okresie marzec-maj zrealizowano badanie za pomocą zogniskowanego wywiadu grupowego (focus group), do którego zaproszono ekspertów z poszczególnych dziedzin. Łącznie przeprowadzono 6 zogniskowanych wywiadów grupowych. 5 z nich odbyło się we wspomnianych już strefach, a 6 zogniskowanych wywiadów grupowych odbyło się z polsko-czeskimi ekspertami zespołu projektowego.

Grupą specjalnie dotkniętą przez pandemię byli pracownicy transgraniczni. Z powodu zamkniętej granicy pomiędzy oboma krajami pracownicy musieli zmagać się z nowymi przepisami i wymogami, aby kontynuować pracę w swoich zawodach. Zamknięte granice można było przekraczać tylko na podstawie negatywnych testów. Wielu pracownikom transgranicznym udało się jednak rozwiązać tę nieprzyjemną sytuację, znajdując zakwaterowanie po czeskiej stronie granicy na czas trwania pandemii, rezygnując tym samym z kontaktu z własną rodziną.

Jednym z problemów, który wyniknął z tej sytuacji, jest fakt, że większość Polaków działa na czeskim rynku pracy za pośrednictwem agencji zatrudnienia, więc nie są oni bezpośrednimi pracownikami czeskich firm. To utrudniało im orientowanie się w przepisach i wymogach związanych z pandemią. W przyszłości będzie ważne, aby agencje zatrudnienia znajdowały się na liście mailingowej Euroregionu, aby otrzymywać aktualne i dokładne informacje o wszystkich nowych przepisach i wymaganiach.

Według respondentów nie było zamknięcie granic odpowiednim rozwiązaniem kryzysu pandemicznego i nie jest idealnym rozwiązaniem ani na przyszłe kryzysy, szczególnie w Euroregionie. Rząd powinien przekazywać informacje dotyczące przepisów rzetelnie i w odpowiednim czasie, aby pomóc jednostkom i społecznościom lepiej sobie radzić w takich trudnych czasach. Najbardziej dotkniętymi dziedzinami były edukacja dzieci w szkołach, zatrudnienie i życie rodzinne, zwłaszcza codzienne życie osób starszych, dzieci i mieszanych małżeństw polsko-czeskich. Właśnie codzienne życie mieszkańców zostało najbardziej dotknięte przez zamknięcie granicy.

Pandemia COVID-19 miała również znaczący wpływ na działanie administracji publicznej. Niezbędne było wprowadzenie środków mających na celu ochronę zdrowia pracowników i obywateli, takich jak praca zdalna i ograniczenia usług osobistych. Różnice można również zaobserwować w środkach podjętych w latach 2020-2021. W 2020 roku priorytetem była szybka realizacja działań reagujących na bezpośredni kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego oraz złagodzenia ich skutków ekonomicznych. Dotyczyły one m.in. pracy zdalnej

pracowników sektora publicznego, a także przeznaczenia większej ilości środków finansowych na opiekę zdrowotną i programy ochrony socjalnej. Komunikacja rządowa była na pierwszym etapie chaotyczna, a wprowadzone środki były nieprecyzyjne i słabo zakomunikowane. Władze nie były wystarczająco przygotowane cyfrowo. Środki przyjęte w 2021 roku miały szerszą i długoterminową perspektywę oraz uwzględniały trwały wpływ pandemii na działanie administracji publicznej. W szczególności istotne postępy można zaobserwować w zakresie cyfryzacji.

Pomimo tego, że dziedziny edukacji oraz zdrowia można ogólnie uważać za najbardziej dotknięte, w ramach Euroregionu i współpracy transgranicznej pandemia nie miała na nich znaczącego wpływu. W przypadku edukacji i wspólnych projektów szkolnych cała komunikacja została przeniesiona do środowiska online. Pracownicy służby zdrowia stanęli w obliczu zwiększonego obciążenia pracą i wzrostu liczby pacjentów. Pacjenci odwiedzali jednak lekarzy po swojej stronie granicy. W wyniku pandemii opóźniły się również standardowe zabiegi, ponieważ pierwszeństwo mieli pacjenci z COVID-19.

Pandemia jednak przyniosła również pozytywne zmiany, na przykład większy nacisk na cyfryzację i rozwój w zakresie technologii informatycznych. Takie zmiany pomogą jednostkom i społecznościom lepiej rozwiązywać przyszłe kryzysy i dostosowywać się do nowych okoliczności.

Podsumowując można powiedzieć, że pandemia Covid-19 oznaczała dla pracowników transgranicznych wiele wyzwań. Pomimo tego wielu z nich znalazło rozwiązanie jak kontynuować w pracy, sytuacja uwydatniła potrzebę lepszej komunikacji i wsparcia jednostkom i społecznościom w Euroregionie w czasach kryzysu. Zamknięcie granic i ograniczenia w podróżowaniu nałożone w odpowiedzi na pandemię utrudniły firmom w regionie współpracę i handel transgraniczny. Pandemia przyniosła również pozytywne zmiany, które pomogą jednostkom i społecznościom lepiej radzić sobie z przyszłymi wyzwaniami oraz przyspieszyły rozwój pracy zdalnej.

ZOGNISKOWANY WYWIAD GRUPOWY SZKOLNICTWO

W dniu 31 marca 2023 r. w godzinach od 14:00 do 15:00 odbyło się w ramach projektu spotkanie z ekspertami z dziedziny edukacji na Wydziale Ekonomicznym w Karwinie. Wzięto w nim udział dwóch ekonomistów ze szkół podstawowych w Karwinie, zastępca ds. edukacji Rady Miasta Karwina oraz trzech asystentów z uniwersytetu. Spotkanie odbyło się w formie hybrydowej – dwóch uczestników dołączyło online, czterech było obecnych fizycznie.

Pierwsza część rozmów opierała się na wcześniejszych badaniach ilościowych na temat aktywności transgranicznej mieszkańców Euroregionu w dziedzinie edukacji. Uwidoczniła się tutaj niska aktywność transgraniczna jego mieszkańców, a jej przyczyny wspomniani eksperci dostrzegają przede wszystkim w przepisach prawnych (rozporządzeniach i ustawach), które nie pozwalają na jej zwiększenie.

Opinie specjalistów na temat wpływu sytuacji pandemicznej na powyższą aktywność są różne – pojawił się pogląd, że sytuacja pandemiczna nie dotknęła aktywności transgranicznej, lub dotknęła tylko na początku, a potem już nie, były też opinie dotyczące konieczności

kontaktowania się z polskim konsulem w przypadku skomplikowanej sytuacji polskich uczniów i nauczycieli w czeskich szkołach oraz ich obecności w szkołach i miejscach pracy. Zauważono również rozwój rynku transgranicznego w dziedzinie edukacji, który działa dobrze, a w związku z pandemią rozwinęły się inne formy komunikacji (wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, które znacznie się przyspieszyły), co ułatwiło rozwiązywanie niektórych problemów. Pracownicy placówek oświatowych dostrzegają rezerwy w większym zaangażowaniu miast i gmin w różne działania transgraniczne. Tu jednak istnieją pewne ograniczenia narzucone przez ustawodawstwo polskie (podróż uczniów i studentów do Czech jest administracyjnie bardzo wymagająca), co powinno zostać rozwiązane na wyższym (nie regionalnym) poziomie.

Zatem największą przeszkodą w rozwoju polsko-czeskich stosunków transgranicznych są ograniczenia prawne w Polsce.

Druga część rozmów koncentrowała się na oddziaływaniu sytuacji pandemicznej na sposób funkcjonowania rynku transgranicznego, gdzie dwie trzecie respondentów oceniło działania antyepidemiologiczne negatywnie, jednak z drugiej strony stwierdzili, że działania te nie miały wpływu na działalność transgraniczną. Zdaniem ankietowanych ekspertów taka ocena wynikała głównie z niespodziewanego charakteru sytuacji epidemicznej, której towarzyszył chaos i ograniczenie swobód.

Wprowadzone działania były zdaniem ekspertów skuteczne i odpowiednie oraz zapobiegły dalszemu szerzeniu się pandemii. Jeśli sytuacja miałaby się powtórzyć w przyszłości, władze powinny zareagować tak samo, z drugiej strony bardzo trudno jest określić wpływ nowej sytuacji, ponieważ styl nauczania w szkołach drastycznie się zmienił.

Zmiany znalazły odzwierciedlenie w szczególności w szybszym wykorzystaniu technologii informatycznych w nauczaniu, co wpłynęło na styl uczenia się uczniów i studentów, jednocześnie ułatwiając pracę nauczycieli, cyfryzację szkolnictwa i ujednoczenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Jednomyślna opinia została wyrażona w kwestii osłabienia relacji pomiędzy czeskimi i polskimi mieszkańcami Euroregionu, gdzie nie stwierdzono żadnego osłabienia, Zmiana nastąpiła jedynie w przypadku wyjazdów szkolnych (wycieczki itp.), które są bardziej skoncentrowane na gospodarkę krajową.

ZOGNISKOWANY WYWIAD GRUPOWY OPIEKA ZDROWOTNA

W dniu 30 marca 2023 r. w godzinach od 14:00 do 15:00 odbyło się w ramach projektu spotkanie z ekspertami z dziedziny służby zdrowia na Wydziale Ekonomicznym w Karwinie. Wzięli w nim udział dyrektor i lekarz Pogotowia Ratunkowego w Karwinie, zastępca ds. zdrowia kraju morawsko-śląskiego (a także praktykujący lekarz), lekarz i właściciel placówki medycznej, magister i właściciel apteki oraz trzech asystentów z uniwersytetu. Spotkanie odbyło się w formie hybrydowej – dwóch uczestników dołączyło online, czterech było obecnych fizycznie.

Pierwsza część rozmów opierała się na wcześniejszych badaniach ilościowych dotyczących aktywności transgranicznej mieszkańców Euroregionu w dziedzinie opieki zdrowotnej. Uwidoczniała się tutaj niska aktywność transgraniczna jego mieszkańców, a jej główną przyczyną jest zdaniem ekspertów zarówno ustawodawstwo – regulacje prawne, jak i różne grupy interesów mieszkańców i ich aktywności – inna aktywność w przypadku zakupów, inna

w sprawie dojazdów do pracy. Jeśli chodzi o warunki skutkujące wyższą aktywnością, to są one jednoznacznie związane z potencjalnie wyższą anarchią mieszkańców.

Opinie na temat wpływu pandemii na rynek transgraniczny w dziedzinie opieki zdrowotnej są różne – odnotowano zmniejszenie ilości polskich i czeskich pacjentów, jednak w niektórych miejscach nie zaobserwowano negatywnego wpływu. Rozwój rynku transgranicznego w dziedzinie opieki zdrowotnej nie jest obecnie zbyt możliwy – lekarze muszą odmawiać przyjmowania pacjentów, w przyszłości więc można spodziewać się zwiększenia popytu ze względu na przesuwanie operacji w czasie pandemii.

Stymulowanie rozwoju polsko-czeskiego rynku w dziedzinie opieki zdrowotnej może odbywać się poprzez przyspieszenie terminów zabiegów, co niestety jest kwestią systemu centralnego, a organizacje regionalne nie mają tu wiele do powiedzenia. Przeszkodą w dalszym rozwoju rynku transgranicznego jest niewystarczająca dostępność placówek, w sektorze farmaceutycznym jest to z kolei niewystarczający rynek leków.

Druga część rozmów koncentrowała się na oddziaływaniu sytuacji pandemicznej na sposób funkcjonowania rynku transgranicznego, gdzie dwie trzecie respondentów oceniło negatywnie działania antyepidemiologiczne, ale z drugiej strony stwierdzili, że działania te nie miały wpływu na działalność transgraniczną. Zdaniem ankietowanych ekspertów przyczynami oceny były przede wszystkim duża ilość działań nieprzynoszących żadnych efektów, głównie polityczne (krytyka tego, co należało zrobić lub czego nie należało robić...) oraz słaba edukacja z punktu widzenia laika (dla obywateli). Kolejnym powodem jest problem społeczny – społeczeństwo nie jest w dłuższej perspektywie wystarczająco odporne. Powodem mogą być również różne fazy reakcji na pandemię, które można podzielić w następujący sposób: faza 1 – faza strachu, faza 2 – faza poznawcza (podział na dwie grupy – tych, którzy wierzą i tych, którzy nie wierzą) oraz faza 3 – zbyt długa i brak pozytywnych perspektyw.

Zdaniem ekspertów nie można ocenić adekwatności i skuteczności wprowadzonych środków, a także nie można określić ich poprawności lub niepoprawności, ponieważ środków tych nie można porównywać z wcześniejszymi. Z drugiej strony, żadne działania nie były niepotrzebne. Jeśli sytuacja powtórzyłaby się w przyszłości, nie da się z pewnością określić, jak powinny zareagować właściwe organy; zawsze będzie to proces prób i błędów.

Restrykcje wprowadzone w związku z sytuacją pandemiczną zdecydowanie doprowadziły do zmiany w działaniu służby zdrowia – z perspektywy aptek w pełni wdrożono system „e-recepty”, w placówkach służb zdrowia w większym stopniu stosowane są środki ochronne (respiratory, dezynfekcja itp.), a o wiele częściej stosowana jest również telemedycyna, co z drugiej strony wiąże się z wieloma problemami prawnymi.

Jednomyślna opinia została wyrażona w kwestii osłabienia relacji pomiędzy czeskimi i polskimi mieszkańcami Euroregionu, gdzie nie stwierdzono żadnego osłabienia.

Przeciwnie, według ekspertów nastąpiło wzmocnienie relacji między ludźmi, którzy wcześniej spotykali się w tajemnicy.

ZOGNISKOWANY WYWIAD GRUPOWY TURYSTYKA I REKREACJA

W dniu 23 marca 2023 r. w godzinach od 9:00 do 11:00 odbyło się w ramach projektu spotkanie z przedstawicielami branży biznesowej na Wydziale Ekonomicznym w Karwinie. Wzięli w nim udział przedstawiciele branży hotelarskiej i gastronomicznej, biur podróży,

edukacji turystycznej i stowarzyszeń turystycznych, w tym adiunkt i profesor nadzwyczajny z uniwersytetu. Spotkanie odbyło się w formie hybrydowej.

Najpierw zostały przedstawione badania, ich cel oraz uczestnicy. Zaprezentowali się również przedstawiciele branży ruchu turystycznego. Dwóch przedstawicieli, konkretnie ze spa i ośrodka zakwaterowania, usprawiedliwiło się z powodu choroby.

Odbyła się dyskusja poświęcona pandemii:

- Wszystkie pakiety pomocowe zostały wykorzystane przez firmy z branży hotelarskiej i biura podróży.
- Większość ośrodków noclegowych i gastronomicznych oraz biur podróży odnotowała spadek liczby klientów, co wynika głównie z faktu, że w pewnym stopniu zmieniły się ceny.
- Firmy musiały dostosować się do restrykcji.
- Jeśli chodzi o relacje polsko-czeskie, pandemia z pewnością doprowadziła do zmian.
- Należy skupić się na przywróceniu i pogłębieniu relacji – kontakty i współpraca transgraniczna są kluczowe dla rozwoju gospodarczego i społecznego obu krajów, a także niezwykle ważne jest zachowanie i rozwijanie tych relacji w przyszłości.

Dyskutowano również obecną sytuację:

- Ludzie nie mają dosyć pieniędzy lub boją się je wydawać ze względu na niepewność gospodarczą lub strach przed kolejnymi kryzysami i po prostu zostają w domu.
- Ludzie mniej podróżują, nie tylko z powodów finansowych, ale również ze względów na bezpieczeństwo.
- Ważne jest, żebyśmy jako społeczeństwo dążyli do poprawy sytuacji i znalezienia rozwiązań, które przyniosłyby korzyści wszystkim.
- Jednym z możliwych rozwiązań jest wspieranie małych firm i propagacja turystyki – inwestowanie w infrastrukturę turystyczną i promocję kraju.
- Na poziomie globalnym kraje powinny współpracować, aby sprostać wyzwaniom ekonomicznym i pracować na rzecz bardziej stabilnej i zrównoważonej globalnej ekonomiki. To mogłoby obejmować współpracę w rozwiązywaniu wybranych zagadnień, takich jak zmiany klimatu, które mają wpływ na gospodarkę wszystkich krajów.
- Było by niezmiernie przydatne, gdyby centra informacyjne dysponowały materiałami pozwalającymi na lepsze informowanie mieszkańców i turystów.
- Do spadku liczby odwiedzających przyczyniły się wydarzenia na Ukrainie i wynikające z nich problemy energetyczne.
- Istnieje ogromny potencjał wspólnego rozwijania oferty w tej dziedzinie i wykorzystania tego obszaru.
- Musimy znaleźć równowagę pomiędzy promocją naszych regionów oraz ochroną ich dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- Problemem obszaru turystycznego jest pozyskanie większych środków na promowanie regionu.

Zdaniem jednego z uczestników rozmów przyczyną niskiej aktywności transgranicznej mieszkańców Euroregionu w dziedzinie turystyki jest brak informacji. Poziom komunikacji z ludnością jest słaby. Potrzebna jest lepsza współpraca pomiędzy poszczególnymi podmiotami, stworzenie stron internetowych w różnych językach, większa promocja możliwości, większa świadomość społeczna na temat tego, co region ma do zaoferowania.

Dyskusja przyniosła następujące sugestie:

- Utworzenie przewodnika, aby informacje zostały zebrane w jednej konkretnej jednostce.
- Utworzenie specjalnych pakietów turystycznych lub zniżek, aby zachęcić turystów do wycieczek zagranicznych.
- Lepsza promocja regionu, lepsza komunikacja i dystrybucja informacji.

- Udostępnienie informacji również w języku polskim (brakuje informacji dostępnych w języku polskim).
- Wprowadzenie ujednoczonego systemu wymiany informacji i promocji wydarzeń i atrakcji między instytucjami, różnymi stowarzyszeniami oraz firmami z dziedziny turystycznej (hotele, restauracje, biura podróży) na stronach internetowych, w sieciach i zwiększonej dystrybucji ulotek i materiałów informacyjnych.
- Utworzenie prostego, łatwo dostępnego „punktu kompleksowej obsługi” w celu uzyskania informacji na temat aktywności transgranicznej, z możliwością korzystania z niego online i w mediach społecznościowych.
- Włączenie informacji o działalności transgranicznej do programów szkolnych, współpraca ze szkołami **po obu stronach granicy**, aby zachęcić uczniów do zapoznania się z możliwościami w ich regionie i stać się ambasadorami turystyki transgranicznej w swoich społecznościach.
- Skupienie się na rozwoju transgranicznej turystyki kulturalnej i rekreacyjnej – znalezienie sposobów na promowanie naszych lokalnych atrakcji i pokazanie ludziom, co wszystko można robić w naszym regionie.
- Jako narzędzia komunikacyjne do rozpowszechniania informacji o wydarzeniach, atrakcjach i okazjach w okolicy można wykorzystać strony internetowe, media społecznościowe, biuletyny e-mailowe i inne platformy cyfrowe.
- Utworzenie aplikacji mobilnej zawierającej informacje o szlakach turystycznych, transporcie, zakwaterowaniu, lokalnych atrakcjach i innych ważnych informacjach w dziedzinie turystyki i rekreacji.
- Mieszkańcy i firmy mogą przyczynić się do tego na swój własny sposób – na przykład poprzez stworzenie atrakcyjnych ofert dla turystów, promowanie możliwości turystycznych w ich okolicy itp. Niezbędną częścią jest rozpowszechnianie pozytywnych doświadczeń wśród przyjaciół i rodziny.
- Ważnym elementem jest stworzenie silnej i atrakcyjnej tożsamości celu podróży.
- Kluczowym aspektem jest utworzenie niezapomnianych wrażeń dla zwiedzających. Może to obejmować specjalne imprezy, festiwale, warsztaty, a także interaktywne wycieczki, które umożliwiają odwiedzającym zaangażować się i zdobyć szerszą wiedzę o danym miejscu i jego kulturze.
- Zapewnienie, aby ruch turystyczny był zrównoważony i korzystny dla miejscowej społeczności po obu stronach granicy.

Zarządzanie regionem turystycznym Śląska Cieszyńskiego może przynieść wiele korzyści nie tylko przedsiębiorcom, ale całemu regionowi – jeśli któryś z przedsiębiorców będzie chętny do współpracy, może skontaktować się z menedżerem destynacji, pani Radaną Bockovą. Głównym celem jest utworzenie rozwijającego się i zrównoważonego ruchu turystycznego w regionie, który przyniesie korzyści wszystkim – zarówno przedsiębiorcom, odwiedzającym, jak i mieszkańcom.

Na koniec chcielibyśmy podkreślić słowa jednej z uczestniczek zogniskowanego wywiadu grupowego Barbory Rychtářovej: „Jestem przekonana, że jeśli będziemy współpracować i efektywnie wykorzystywać dostępne zasoby, możemy przyczynić się do tego, że obszar ten stanie się jeszcze bardziej atrakcyjny dla zwiedzających z obu krajów.”

ZOGNISKOWANY WYWIAD GRUPOWY RYNEK PRACY I DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Pierwsza część dyskusji poświęcona była szczegółowej analizie wpływu pandemii na regionalną gospodarkę i przedsiębiorstwa w Euroregionie Śląsk Cieszyński. Pandemia Covid-19 postawiła przed nami poważne wyzwania, które znacząco przełożyły się na zatrudnienie i działalność gospodarczą. Nieoczekiwany spadek popytu i ograniczenia mobilności przyczyniły się do wzrostu napięcia w środowisku biznesowym. Wiele firm musiało szybko dostosować się do nowych warunków, co doprowadziło do restrukturyzacji i zmian w strategiach. Firmy zaczęły w większym stopniu korzystać z pracy zdalnej i skoncentrowały się na rozwoju sprzedaży i usług online.

Wyzwania i proponowane rozwiązania

Druga część dyskusji dotyczyła głównych wyzwań, jakie pojawiły się w obliczu pandemii oraz proponowanych rozwiązań na przyszłość. Wyzwania obejmowały potrzebę szybkiej cyfryzacji przedsiębiorstw i instytucji, innowacje w zakresie produktów i usług oraz zwiększenie odporności na przyszłe kryzysy. Dyskutowano o tym, że nowoczesne technologie, takie jak sztuczna inteligencja, automatyzacja i cyberbezpieczeństwo, będą odgrywać kluczową rolę w odnowie gospodarczej. Kluczem stymulowania nowych pomysłów i rozwoju gospodarki ma być większe wsparcie dla start-upów, innowatorów i badań naukowych.

Przekraczanie granic podczas pandemii

Trzecia część dyskusji koncentrowała się na problematyce przekraczania granic w czasie pandemii, szczególnie z punktu widzenia pendlerów, którzy pracują w jednym kraju, a mieszkają w innym. Zaistniała sytuacja znacznie utrudniła im codzienne życie. Dyskusja dotyczyła konieczności skoordynowania działań pomiędzy krajami w celu zminimalizowania komplikacji i zapewnienia płynnego przekraczania granic. Zaproponowano testowanie i weryfikację szczepień jako sposób na ułatwienie poruszania się przez granice i zminimalizowanie ryzyka szerzenia się choroby.

Rola Euroregionu w czasach kryzysu

Kolejna część poświęcona była potencjalnej roli Euroregionu w czasach kryzysu. Zaproponowano utworzenie wyspecjalizowanego centrum informacyjnego, które na bieżąco informowałoby o aktualnej sytuacji, środkach i źródłach pomocy. Ważnym czynnikiem było również wsparcie badań w dziedzinie ochrony zdrowia, biotechnologii i zapobiegania chorobom. Poruszono znaczenie współpracy między uniwersytetami, instytucjami badawczymi i sektorem prywatnym w celu szybkiej i skutecznej reakcji na sytuacje kryzysowe.

Wnioski i podsumowujące spostrzeżenia

Dyskusja zakończyła się ogólnym podsumowaniem. Uczestnicy dyskusji uznali, że pandemia przyniosła wiele wyzwań, ale także otworzyła drzwi nowym podejściom i współpracy. Ograniczenia związane z przekraczaniem granic przez pendlerów miały znaczący wpływ na gospodarkę regionu. Kluczowym aspektem było stworzenie skutecznych mechanizmów płynnego przekraczania granic, współpraca między krajami i regionami oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii w celu szybkiego reagowania na przyszłe kryzysy.

ZOGNISKOWANY WYWIAD GRUPOWY ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Współpraca gminy i Euroregion:

Współpraca między czeskimi i polskimi gminami i miastami należy między najbardziej istotne czynniki rozwoju regionalnego i pomaga w zacieśnieniu relacji między sąsiadującymi krajami. Jak wynika z dyskusji, współpraca ta jest motywowana nie tylko środkami finansowymi przeznaczonymi na projekty, ale także wzajemnym dążeniem do utrzymania trwałych i długoterminowych relacji między gminami.

Jednym z kluczowych czynników współpracy jest aktywny udział pracowników zajmujących się administracją i zarządzaniem działaniami projektowymi. Niektóre projekty mogą być powtarzane i często pojawia się pytanie, jak długo dana działalność będzie wykonywana i finansowana. Niemniej jednak pozytywnym czynnikiem jest to, że współpraca między gminami stworzyła sieć wzajemnych relacji, zarówno między samorządami, jak i z sektorem non-profit. Relacje te opierały się nie tylko na źródłach finansowych, ale również na wzajemnej współpracy i dążeniu do osiągnięcia wspólnych celów.

Współpraca między gminami przyniosła również różnorodność i wzbogacenie kultury i ruchu turystycznego. Dzięki otwartości na współpracę z partnerami z drugiej strony granicy pojawiły się nowe, interesujące perspektywy dla widzów, turystów i mieszkańców. Przyciągnięcie czeskich turystów do Polski okazało się interesującą opcją dla rozwoju ruchu turystycznego, stwarzając nowe możliwości dla obu regionów.

Warto również zauważyć, że współpraca między gminami nie jest wyłącznie uzależniona od wsparcia finansowego projektów. Utworzenie silnych związków między gminami i instytucjami pozwala na kontynuowanie współpracy nawet po zakończeniu projektów. Takie podejście długoterminowe zapewnia stabilność i równowagę w relacjach między gminami, niezależnie od tego, czy jest to współpraca między szkołami, stowarzyszeniami czy władzami miejskimi.

Pomimo pewnych wyzwań, takich jak odmienne warunki składania wniosków o pozwolenia w Czechach i w Polsce, istnieje przekonanie, że Euroregion może odegrać ważną rolę w propagowaniu jednolitych warunków i wspieraniu interesów obu stron. Współpraca między czeskimi i polskimi gminami oraz miastami jest postrzegana jako środek pogłębiania relacji, dzielenia się dobrymi praktykami i rozwoju regionu.

Ogólnie można stwierdzić, że współpraca między czeskimi i polskimi gminami i miastami przynosi wiele korzyści i możliwości rozwoju regionalnego, kultury, ruchu turystycznego oraz wzajemnej inspiracji. Jakkolwiek finansowanie projektów odgrywa ważną rolę, kluczowe jest, aby współpraca opierała się na długoterminowych relacjach, które utrzymują się nawet po zakończeniu projektów. Euroregion i wsparcie władz centralnych mogą w istotny sposób przyczynić się do rozwoju i utrzymania takiej współpracy.

Współpraca dwóch miast w Cieszynie może wydawać się prosta ze względu na ich bliskość, jednak Euroregion nadał temu głębsze znaczenie. Chodziło o przeniesienie sprawdzonych rozwiązań z innych miejsc na nasze granice, a szersza perspektywa bardzo nam pomogła. Wraz z kryzysem pandemicznym wywołanym przez COVID-19 granice stały się jeszcze ważniejsze, ale przystąpienie do Schengen ułatwiło postrzeganie granic jako naturalnej całości. Niemniej niektóre gminy nadal mają granice geograficzne, a Euroregion umożliwił rozwój współpracy na znacznie większą skalę, niż miałyby to miejsce w innym przypadku. Bez Euroregionu wiele

gmin i miast mogłoby nie mieć tak dobrze rozwiniętej współpracy, szczególnie w czasie kryzysu pandemicznego.

Wpływ pandemii na funkcjonowanie gminy

Pandemia Covid-19 miała istotny wpływ na sposób działania gmin i ogólną współpracę transgraniczną. Sytuacja pandemiczna podzieliła społeczeństwo, w tym widoczne granice, wpływając na współpracę we wszystkich dziedzinach. Wyzwania związane z pandemią nie były planowane, a wiele gmin musiało poradzić sobie z kryzysem bez wcześniejszego doświadczenia. Komunikacja stała się kluczem do rozwiązania sytuacji, zarówno w gminach, jak i na wyższych szczeblach władzy.

Marszałek (Hejtman) i przedstawiciele władz publicznych odegrali ważną rolę podczas komunikacji w sytuacji kryzysowej i przekazywaniu informacji. Spotkania kryzysowe odbywające się każdy poniedziałek były niezbędne do dzielenia się wiadomościami i dyrektywami. Komunikacja ta pomogła zapewnić spójne procedury i koordynację, reagując elastycznie na kryzys.

Pandemia ujawniła również znaczenie technologii i komunikacji online. Dzięki wykorzystaniu narzędzi technologicznych spotkania i współpraca mogły być kontynuowane nawet w czasach ograniczonego ruchu. Kryzys przyczynił się zatem do innowacji w sposobach komunikacji i współpracy.

Zaakcentowano również potrzebę długoterminowej perspektywy i współpracy. Kryzys pokazał, że niektóre ograniczenia mogą być niezbędne dla wyższego dobra i że ważna jest współpraca w celu zapobiegania przyszłym kryzysom.

Z drugiej strony, kryzys ujawnił również pewne niedociągnięcia we współpracy, w szczególności w zakresie współpracy transgranicznej w dziedzinie opieki zdrowotnej. Trudności związane z odległością i barierami językowymi mogą utrudniać skuteczną współpracę w sytuacjach kryzysowych.

Ważną kwestią jest wyciągnięcie wniosków z tych doświadczeń i kontynuowanie działań. Niezbędne jest zaangażowanie wszystkich szczebli społeczeństwa, w tym polityków, instytucji publicznych i obywateli, w proces gotowości na wypadek sytuacji kryzysowych. Współpraca transgraniczna jest kluczem do skutecznego reagowania na kryzysy i utrzymanie stabilności w regionie.

Ogólnie można powiedzieć, że pandemia Covid-19 podkreśliła jak ważna jest komunikacja, współpraca i długoterminowe perspektywy w kontekście gmin oraz współpracy transgranicznej. Z kryzysem wiążą się wyzwania, ale również okazje do ulepszeń i innowacji.